

ช่วงวัย(Generation) สิ่งสำคัญที่ต้องใส่ใจ

อาจารย์ ดร.ภก.ลือรัตน์ นุรัตน์พานิช

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในด้านสังคมนั้นเกิดความหลากหลายในเชิงพฤติกรรมของประชากรปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด พฤติกรรมที่หลากหลายดังกล่าวมาจากการเกิดต่างยุคต่างสมัยกัน บ่อยครั้งเกิดความไม่เข้ากันและกัน ทำให้เกิดความล้มเหลวในการสื่อสาร การทำงานร่วม หรือ การบริการ

ความแตกต่างในด้านช่วงวัยของประชากร หรือ Generation Gap เป็นปัจจัยสำคัญ การเข้าใจในความแตกต่างระหว่างช่วงวัยจะช่วยให้เข้าใจคนแต่ละคนในสังคมมากยิ่งขึ้น สังคมย่อมจะเกิดการประนีประนอมมากกว่าเดิม

ช่วงวัย หรือ Generation [1] คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงเวลาเดียวกัน และมีประสบการณ์ทางสังคม และประวัติศาสตร์ร่วมกัน โดยที่ Strauss and Howe ได้ให้ข้อสังเกตจากการศึกษาช่วงอายุของประชากรอเมริกัน ตั้งแต่ ค.ศ.1584-2069 พบว่า แต่ละช่วงวัยจะมีระยะเวลาโดยประมาณ 22 ปี และเชื่อว่า ลักษณะของแต่ละช่วงวัย มีจุดเริ่มต้นจากการเลี้ยงดู โดยเริ่มต้นจากคนรุ่นหนึ่ง เลี้ยงลูกแบบปล่อยปละละเลย หรือ ให้การปกป้องน้อย (Under protection) ครั้นเด็กรุ่นนี้เติบโตเป็นพ่อแม่จะชดเชยโดยการเลี้ยงดูลูกตนเองแบบปกป้องจนเกินเหตุ (Over protection) และเมื่อเด็กรุ่นที่ถูกเลี้ยงแบบปกป้องโตขึ้นและมีลูก จะดูแลลูกแบบปล่อยปละละเลย เพราะตนเองไม่ชอบการปกป้องจนเกินเหตุ [2] อาจกล่าวได้ว่าลักษณะของแต่ละช่วงวัยเป็นไปแบบวัฏจักร

ปัจจุบันในสังคมไทยมีคนอย่างน้อย 5 ช่วงวัยที่ยังมีชีวิตอยู่ ขอนำเสนอแต่ละช่วงวัยตามลำดับดังนี้

Generation T (Traditionalist) เป็นประชากรที่เกิดก่อน พ.ศ. 2489 มีลักษณะยึดมั่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี เน้นค่านิยมไทย เป็นคนที่มีประสบการณ์ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ของโลก(The Great Depression) ถ้าเทียบกับประเทศไทยจะราวๆ รัชกาลที่ 7 ผ่านยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงต้นยุคสงครามเย็น มีลักษณะนิสัยที่ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงและอยากให้โลกหมุนกลับมาหาคืนวันเก่าๆ

Generation B (Baby boomer) หรือ เจน บี คือ ประชากรที่เกิดในช่วง พ.ศ.2489-2507 มีลักษณะอนุรักษ์นิยมถึงสมัยใหม่ มีความอดทน อุตสาหะ มีมานะ พยายาม และความภักดีต่อองค์กร คนรุ่นนี้มีประสบการณ์ยุคสงครามเย็น เผด็จการทหาร ตั้งแต่สมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม, จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ จอมพล ถนอม กิตติขจร ในด้านเทคโนโลยีจะเริ่มมีโทรทัศน์ขาวดำ วิทยุทรานซิสเตอร์ จึงทำให้คนรุ่นนี้มีความอดทน ใจเย็นรอคอยได้ ไม่รีบร้อน และไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยที่โดดเด่น คือ การทำงานหนัก ยอมตายในหน้าที่เพื่องาน มัธยัสถ์รู้จักใช้จ่าย และเป็นผู้นำทางความคิด

Generation X หรือ เจน เอ็กซ์ คือ ประชากรที่เกิดระหว่าง พ.ศ.2508-2523 เอ็กซ์ (X) มาจากเครื่องหมาย “กากบาท” ซึ่งสะท้อนว่าพ่อแม่ยุคนี้มีลูกน้อย เนื่องจากทั้งพ่อและแม่ออกไปทำงานทั้งสอง

คน บางครอบครัวมีการหย่าร้าง จึงทำให้คนรุ่นนี้มีวิญญานขบถ เป็นนักปฏิวัติ หรือ หัวรุนแรง รวมถึง การมีหัวก้าวหน้าชอบความท้าทาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอยู่บ้านคนเดียวหลังเลิกเรียน เพราะพ่อแม่ ยังไม่กลับ (Latchkey kid) [3] ลักษณะที่โดดเด่นของคนรุ่นนี้ คือ มีความมั่นใจในตนเองสูงมาก ชอบ ทำงานแบบ Work smart, not harder จึงทำให้พวกเขาชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่อยู่นิ่ง ชอบพัฒนางาน แต่มีชีวิตที่สมดุลระหว่างงานกับชีวิต(Work-Life balance) และเชื่อว่า การทำงานหนักเพื่อการหาเงิน และนำเงินที่ได้ไปใช้ในการพักผ่อนคนรุ่นนี้มีประสบการณ์ช่วง ประชาธิปไตยแบ่งบานในยุค ตุลาคม 16 จนถึงยุค พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เริ่มมีวิดีโอ เกมคอมพิวเตอร์ โซนี่วอล์กแมน คนรุ่นนี้จึงรับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้เร็วกว่า Generation B จึงนับว่า Generation X จะเป็นตัวเชื่อมระหว่าง Gen B และ Generation อื่นๆได้เป็นอย่างดี

Generation Y (The Millennial) หรือ เจน วาย คือ ผู้ที่เกิดในยุคที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ต มีการระบุปีเกิดของคนรุ่นนี้หลากหลายมาก แต่นักวิชาการส่วนใหญ่ ระบุว่าเกิด ระหว่าง พ.ศ.2524-2543 [2, 4, 5] เป็นคนที่ชอบเทคโนโลยี ชอบความเร็ว ทันทีทันใด ไม่ชอบรอนาน ชอบสีสันสดใส บรรยากาศสนุกสนาน ชอบให้ออกใจ มีลักษณะการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ ไม่ ชื่นชอบความเป็นทางการ มองโลกในแง่ดี มองทุกอย่างแบบสดใส และโลกสวย คนรุ่นนี้มีเอกลักษณ์ทางการใช้ภาษาแบบสร้างสรรค์ ฉีกกฎเกณฑ์ จึงทำให้เกิดภาษาปาก (Slang) มากมาย จนทำให้กลุ่มชนนิยมมองว่าเป็นการสร้างภาษาวิบัติ แต่ถ้ามองด้วยมุมมองที่ยอมรับความ แตกต่างได้ จะเห็นว่าเป็นวิวัฒนาการของภาษาที่ยังมีชีวิตอยู่เช่นภาษาไทยของเรา

Generation Z หรือ เจน แซด หรือ **Silent Generation** [6] ปัจจุบันถือเอา ช่วงหลัง พ.ศ.2543 (ค.ศ. 2000) เป็นจุดเริ่มต้นของช่วงวัยนี้ เป็นกลุ่มคนที่เกิดมาพร้อม Digital และ Social Network ใน สหรัฐอเมริกา[7] เรียกคนรุ่นนี้ว่า Home land Generation ตามเหตุการณ์ 911 ที่ประเทศถูกการก่อการ ร้ายอย่างรุนแรง จึงมีการดูแลประเทศบ้านเกิด(Home land) อย่างเข้มข้นเป็นประวัติการณ์เป็นช่วงวัย ที่ความหลากหลายทางสังคมมีมาก ทั้งเรื่องเพศวิสัย(Gender) ที่มีความแตกต่าง และให้การยอมรับเพศ ทางเลือกมากขึ้น มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์(Ethnography) มีความหลากหลายทางเทคโนโลยี ทุกด้าน เช่น การแพทย์ วิศวกรรม วิทยาศาสตร์ รวมทั้ง เทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม ที่เป็นully Digitalization ปัจจุบันนักวิชาการเชื่อว่า Generation Z จะมีความสมบูรณ์แบบมากกว่า Gen Y และ มี การปรับตัวเข้ากับคนรุ่นก่อนหน้าได้ดีกว่า เพราะเห็นประสบการณ์ที่ไม่ค่อยดีที่ Gen Y ได้รับจาก Generation อื่น หรือ บางกรณีทำนายว่าคนรุ่นนี้จะเป็น ช่วงวัยที่เจียบ อาจเป็นเพราะ การอยู่ในยุคที่มี อุปกรณ์การสื่อสารและบันเทิงอย่างครบถ้วนในอุปกรณ์เดียว จึงเป็นการง่ายที่จะปลีกตัวออกจากสังคม จริง (Real community) เข้าสู่สังคมเสมือน(Virtual community)

หลักการในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างช่วงวัยที่แตกต่าง

1. มีสติ รู้ตัวในการปฏิสัมพันธ์ทุกขณะ
2. รับรู้ถึงความแตกต่างของช่วงวัย
3. มองเห็นความต่างอย่างสร้างสรรค์ และไม่ใช้อคติ

4. ให้เกียรติช่วงวัยอื่นแม้ว่าจะเป็นผู้อ่อนอาวุโส

หวังว่าบทความนี้จะสร้างความเข้าใจช่วงวัยที่อยู่ในสังคมปัจจุบัน และจะช่วยสร้างความปรองดองกันระหว่างช่วงวัย อันจะทำให้ครอบครัว ชุมชน สังคม มีความสงบสุข น่าอยู่ และเจริญก้าวหน้า

เอกสารอ้างอิง

1. Jeffries, F.L., & Hunte, T.L. 2003. Generation and motivation: A connection worth making. *Journal of behavioral and applies management*. 6(10), 37-70.
2. Strauss, W., & Howe, N. 1991. *Generations: The history of American's future, 1584 to 2069*. New York: Quill William Morrow.
3. Fay, W.B. 1993. Understanding 'Generation X'. *Marketing research*, 5, 54-55.
4. Lancaster, L.C. & Stillman D. 2010. *The M-factor: how the millennial generation is rocking the workplace*. New York: HarperCollin
5. ลีอรัตน์ อรุรัตน์พานิช. Generation Y ยังร้ายอยู่ 2558. กรุงเทพมหานคร. ไทยเอฟเพื่อกสตูดีโอ.
6. Wikipedia. Generation Z. สืบค้นเมื่อ 6 ก.ค. 2559. จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Generation_Z
7. Howe, N.& Strauss, W. 2008. *Millennials & K-12 Schools*. LifeCourse Associates. pp. 109–111.